

Sygn. akt III AUa 2215/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Maria Małek - Bujak (spr.)
Sędziowie	SSA Ewa Piotrowska SSA Jolanta Ansion
Protokolant	Sebastian Adameczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2013 r. w Katowicach

sprawy z odwołania W. C. (W. C.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 6 sierpnia 2012 r. sygn. akt X U 1575/12

1. oddala apelację,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz ubezpieczonego W. C. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

/-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA J. Ansion

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 2215/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2012r., organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonemu W. C. prawa

do emerytury w obniżonym wieku, albowiem stwierdził, że ubezpieczony nie osiągnął wieku 55 lat w czasie wykonywania pracy na stanowisku wymienionym w Dziale III Wykazu B stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników (...).

Od powyższej decyzji odwołał się ubezpieczony, wnosząc o jej zmianę i podnosząc, że przez cały okres swojej pracy pracował w szkodliwych warunkach na stanowisku wymienionym w Wykazie B przy piecach.

Wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2012 roku (sygn. akt X U 1575/12) Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury począwszy od 16 kwietnia 2012 roku.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony ukończył 55 lat w dniu (...), nie pozostaje w stosunku pracy od września 2011r., nie jest członkiem OFE, do dnia 1 stycznia 1999r. udowodnił ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W oparciu o świadectwo pracy i świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, wydane przez Hutę (...) S.A. ustalono, że ubezpieczony w okresie od 1 października 1982r. do 30 listopada 2006r. pracował, jako wytapiacz żelostopów, tj. na stanowisku wymienionym w Dziale III poz. 7 Wykazu B do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego, a zatem do 1 stycznia 1999r. posiadał ponad 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych.

Powołując się na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS oraz § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, Sąd Okręgowy uznał, że nie ulega wątpliwości, że ubezpieczony warunki, o których mowa w powyższych aktach prawnych, spełnił na dzień 1 stycznia 1999r., tym samym, spełnił warunek do nabycia prawa do emerytury przewidzianej w art. 184 ustawy emerytalnej.

Motywując swoje rozstrzygnięcie, Sąd I instancji wskazał, że chybiony jest zarzut organu rentowego, iż ubezpieczony nie może nabyć prawa do emerytury, albowiem wieku 55 lat nie osiągnął, pracując w warunkach szczególnych, co stanowiło przesłankę do nabycia uprawnień do emerytury w dotychczasowych przepisach. Sąd Okręgowy podkreślił, że kwestia ta została już wielokrotnie wyjaśniana w orzecznictwie i zgodnie z przyjętą interpretacją, art. 184 ustawy emerytalnej ustanawia własne, odrębne przesłanki powstania uprawnień emerytalnych, a zwrot „po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40” odnosi się wyłącznie do wieku emerytalnego określonego w tych przepisach, jednak bez odwoływania się do pozostałych warunków związanych z wiekiem, a zatem prawo do emerytury na podstawie art. 184 cyt. ustawy nabywa ubezpieczony, który na dzień 1 stycznia 1999r. legitymował się stażem ogólnym i szczególnym, natomiast wiek emerytalny osiągnął po tej dacie, niezależnie od tego czy w chwili dożycia 55 lub 60 lat miał status pracownika, wykonywał inną pracę czy też w ogóle nie był zatrudniony.

Mając na względzie powyższe ustalenia i rozważania, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy

Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, apelujący zarzucił mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 z późn. zm., dalej jako ustawa emerytalna), oraz § 7 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1985r. nr 7, poz. 21 z późn. zm., dalej jako rozporządzenie lub rozporządzenie z

1983r), przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie prowadzące do konstatacji, iż ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny w czasie wykonywania prac wymienionych w dziale III wykazu B lub w okresie zatrudnienia, a w konsekwencji, że spełnił warunki do nabycia świadczenia emerytalnego.

Wskazując na powyższe zarzuty, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie orzeczenia Sądu I instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając wniesiony środek odwoławczy, skarżący wskazał, że prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym stanowi odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy emerytalnej i określonego w nim wieku emerytalnego, tak więc przepisy regulujące to prawo należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 26 października 2010r. III AUa 609/10). Przepisy przewidujące prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze są przepisami szczególnymi, ich wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna, podlegają one wykładni ścisłej (SN w wyroku z 16 sierpnia 2005r., IUK 378/04).

Organ rentowy podniósł, że w okolicznościach sprawy ustalono, że ubezpieczony w okresie od 1 października 1982r. do 30 listopada 2006r. pracował jako wytapiacz żelostopów, tj. na stanowisku wymienionym w dziale III, poz. 7 wykazu B rozporządzenia z 1983r. Ubezpieczony ukończył 55 lat w dniu (...), nie pozostaje w stosunku pracy od września 2011r. Jednakże § 7 rozporządzenia nabycie prawa do emerytury przez pracownika, który wykonywał w hutnictwie prace wymienione w dziale III wykazu B uzależnia od łącznego spełnienia wymienionych w nim warunków, wśród których (pkt 2) wymagane jest „osiągnięcie wieku emerytalnego w czasie wykonywania prac wymienionych w dziale III wykazu B lub w okresie zatrudnienia, do którego (pracownik) został skierowany stosownie do zaleceń lekarza”. Jeżeli przepis § 7 pkt 2 rozporządzenia 1983r. ustanawia warunek, aby osiągnięcie wieku emerytalnego nastąpiło w czasie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, to posłużenie się dyrektywą językową w wykładni tego przepisu nakazuje, zdaniem apelującego, przyjąć, że osoba domagająca się prawa do emerytury musi wykazać, że w dacie osiągnięcia tego wieku pozostawała w zatrudnieniu na stanowisku wymienionym w dziale III wykazu B stanowiącego załącznik do rozporządzenia (SN w wyroku z 25 czerwca 2008r. II UK 315/07).

Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd I instancji wskazał, że przepis § 7 pkt 2 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jednoznacznie ogranicza uprawnienia do wcześniejszej emerytury do tych jedynie osób, które osiągnęły wiek emerytalny wynoszący 55 lat w czasie wykonywania prac wymienionych w dziale III wykazu B lub w okresie zatrudnienia, do którego skierowane zostały, zgodnie z zaleceniem lekarza.

Przepisy rozporządzenia, w tym § 7 pkt 2, mają charakter szczególny, ponieważ wyraźnie odbiegają od powszechnie obowiązującej regulacji dotyczącej warunku osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 24 i art. 27 ustawy emerytalnej. Ratio legis ustanowienia wcześniejszego wieku emerytalnego dla mężczyzn wykonujących w hutnictwie prace w szczególnych warunkach było umożliwienie przechodzenia na emeryturę mężczyznom w wieku niższym o 10 lat od powszechnego ustawowego wieku emerytalnego, jednak pod pewnymi, ściśle określonymi warunkami - w tym pod warunkiem przejścia na wcześniejszą emeryturę bezpośrednio ze stanowiska pracy ujętego w dziale III wykazu B załącznika do rozporządzenia. Jedynym od tego warunku wyjątkiem jest osiągnięcie wieku emerytalnego podczas innej pracy, do której pracownik został skierowany stosownie do zaleceń lekarskich. Innych wyjątków od omawianego warunku § 7 rozporządzenia nie przewiduje (wyrok Sądu Najwyższego z 23 października 2006r., I UK 128/06).

Apelujący podkreślił, że ubezpieczony warunków określonych w § 7 rozporządzenia nie spełnił, skoro nie ukończył 55 lat w czasie wykonywania pracy, o jakiej mowa w tym przepisie. Ukończenie tego wieku (w(...).) nastąpiło zarówno po ustaniu zatrudnienia w hutnictwie (2006r.) jak i po ustaniu ostatniego stosunku pracy (2011r.).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Ponowna analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a także zarzutów podniesionych w apelacji prowadzi, zdaniem Sądu Apelacyjnego, do wniosku, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest prawidłowy. Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji, co do opisanego przezeń stanu faktycznego, jak również podziela ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd ten dokonał również trafnej interpretacji przepisów mających zastosowanie w niniejszej sprawie.

Należy podkreślić w pierwszym rzędzie, że przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r.

Nr 153, poz. 1227 ze zm. - zwanej dalej ustawą) w sposób odrębny i szczególnie uregulował sytuację prawną ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy w dniu wejścia w życie ustawy - 1 stycznia 1999r., legitymowali się okresem zatrudnienia

w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet

i 65 lat dla mężczyzn oraz okresem składkowym i nieskładkowym, o którym mowa w art. 27 ustawy, gwarantując im prawo do nabycia emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego

w art. 32. Dodatkowo prawo do świadczenia uzależniono od nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązaniem stosunku pracy. Intencją ustawodawcy było zapewnienie nabycia uprawnień emerytalnych dla tej kategorii ubezpieczonych, którzy

w chwili wejścia w życie ustawy spełniali wymagane warunki stażu, w tym stażu pracy

w szczególnych warunkach, za wyjątkiem wieku emerytalnego przewidzianego w art. 32 ustawy. Sytuacja ubezpieczonych, wskazanych w art. 184, opisywana w doktrynie, jako ekspektatywa prawa podmiotowego, polega na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego, koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe, realizowane po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Rację ma zatem Sąd Okręgowy, że ubezpieczony - wobec legitymowania się w chwili wejścia ustawy emerytalnej 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym,

w tym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, niepozostawania w stosunku pracy od września 2011r., nieprzystąpienia do OFE oraz osiągnięciem przez ubezpieczonego

w dniu (...) wieku 55 lat - spełnił wszystkie z ustawowych warunków nabycia prawa do emerytury, w oparciu o wskazane wyżej przepisy.

Mając na uwadze całokształt powyżej przytoczonych okoliczności, Sąd Apelacyjny

w całej rozciągłości podzielił stanowisko Sądu I instancji, zarówno odnośnie ustalenia stanu faktycznego, jak również dokonanej oceny prawnej i opierając się na treści art. 385 k.p.c.,

w pkt 1 oddalił apelację, uznając ją za bezzasadną. Natomiast w pkt 2 o kosztach orzeczono po myśli art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 11

ust. 2 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu

(Dz. U. nr 163, poz. 1349 ze zm.).

/-/ SSA E. Piotrowska /-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA J. Ansion

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

JR